

Referat fra bispemøde den 3. og 6. – 8. januar 2020
i Københavns Stift.

Biskop Peter Skov-Jakobsen, Københavns Stift, mødeleder
Biskop Lise-Lotte Rebel, Helsingør Stift
Biskop Peter Fischer-Møller, Roskilde Stift
Biskop Tine Lindhardt, Fyens Stift
Biskop Marianne Gaarden, Lolland-Falsters Stift
Biskop Henning Toft-Bro, Aalborg Stift
Biskop Henrik Wigh-Poulsen, Aarhus Stift
Biskop Henrik Stubkjær, Viborg Stift
Biskop Elof Westergaard, Ribe Stift
Biskop Marianne Christiansen, Haderslev Stift
Biskop Sofie Petersen, Grønlands Stift
Biskop Jógvan Friðriksson, Færøernes Stift

1. Supplering af emneliste.

Iab.

2. Orientering fra Grønland og Færøerne.

Sofie Petersen orienterede om, at Grønland i 2021 fejrer 300 året for Hans Egedes ankomst til Grønland den 3. juli 1721.

Sofie Petersen orienterede videre om, at der i de senere år er kommet mange kirkelige fraktioner til Grønland for at drive mission. Dette foregår ikke problemfrit, idet flere af dem har andre holdninger til fx kvindelige præster og homoseksuelle, end den grønlandske folkekirke har.

Den grønlandske folkekirke har fokus på at bidrage til at løse nogle af de sociale problemer, der er i det grønlandske samfund.

Jógvan Friðriksson fortalte, at det generelt går fint på Færøerne og 2019 har været ekstraordinært godt. Der er blevet ansat to nye præster og en ny stiftspræst, der er udgivet en ny alterbog, og der pågår drøftelser om liturgi. Man er i færd med at få indgået aftaler om aflønning af hidtil ulønnet arbejde som fx korleder, kirketjener og diakoner.

3. Teologiske temaer.

Biskopperne drøftede Holger Lissners fremsendte forslag til ritual ved ordination. Biskopperne mener, at dette forslag vil kunne indgå i eventuelt senere drøftelser om ordinationspraksis og -ritual afhængigt af liturgiprocessens videre forløb.

4. Drøftelse af folkekirken og klima.

Biskopperne har drøftet folkekirkens rolle og opgaver set i lyset af klimasituationen.

Ved mødet fremlagde arkitekt Jørgen Kreiner-Møller et oplæg om klima- og energipolitik i Københavns Stift. Oplægget er et eksempel på, hvordan arbejdet kan iværksættes. Det fremgik af oplægget at der også på folkekirkens område skal arbejdes fokuseret for at leve op til den nationale målsætning om en 70% reduktion af CO² udslip frem mod 2030, og at den største reduktion vil kunne opnås ved en indsats på bygningsområdet.

Der er især gennem de senere år iværksat mange gode lokale initiativer i såvel menighedsråd som provstiudvalg, ligesom udvalget Grøn Kirke under Danske Kirkers Råd igennem 10 år har arbejdet målrettet med klima- og miljøtiltag i kirker.

Biskopperne vil snarest henvende sig til Kirkeministeriet med forslag om oprettelse af en arbejdsgruppe, der vil kunne indsamle og formidle erfaring på landsplan om større og mindre projekter. Arbejdsgruppen bør bestå af såvel fagprofessionelle som lægfolk.

Derudover vil biskopperne drøfte forslag til håndtering af klimaudfordringerne og den nationale målsætning om 70 % reduktion af CO² udslippet frem mod 2030 ved de kommende stiftsrådsmøder, provstemøder og med menighedsråd.

5. Præstemangel.

Biskopperne drøftede status for arbejdet med at imødegå den præstemangel, der nu er en realitet i flere stifter, navnlig i Jylland.

Biskopperne vil snarest rette fornyet henvendelse til Kirkeministeren med fakta om præstemangel og forslag til, hvilke midlertidige løsninger, der vil kunne løse op for den trængte situation.

Biskopperne ønsker, at alle, der skal ansættes som præster, skal have et solidt fagligt, fælles grundlag.

6. Drøftelse af arbejdsforhold for fængsels- og arrestuspræster.

Henrik Stubkjær og Henrik Wigh-Poulsen orienterede fra møde med repræsentanter for de danske fængsels- og arrestuspræster. Der er grundlag for at få afdækket præsternes arbejds- og ledelsesforhold, hvorfor biskopperne besluttede snarest at nedsætte en arbejdsgruppe til belysning af dette. I arbejdsgruppen skal sidde 2 biskopper (Henrik Wigh-Poulsen og Henrik Stubkjær), 2 stiftskontorchefer og 2 repræsentanter for fængsels- og arrestuspræsterne.

7. Nedsættelse af arbejdsgruppe til belysning af behov og form for fremtidig DAP.

Biskopperne besluttede at støtte nedsættelse af en arbejdsgruppe, der skal belyse behov og form for en fremtidig Digital Arbejdsplads for Folkekirken, hvor ét af formålene vil være, at alle nemt kan få adgang til ikke-beskyttede informationer.

8. Orientering fra Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter, FUV.

Elof Westergaard og Peter Fischer-Møller orienterede om igangværende projekter i FUV-regi.

9. Vedrørende fejringen 4. maj 2020.

Henning Toft Bro orienterede om, hvordan fejringen er planlagt i Aalborg Stift i et givtigt samarbejde mellem Forsvaret, Aalborg kommune, TV2Nord, folkekirken og private aktører. Der bliver festgudstjeneste i Aalborg Domkirke og derefter fælles fest på havneområdet, hvor det forventes at 8.000 – 10.000 mennesker vil deltage.

Dagen markeres i øvrigt i alle stifter, og den fælles, nationale fejring finder sted i Aarhus Domkirke den 5. maj 2020.

10. Lanceringsseminar om den nye fælles lønpolitik.

Henrik Stubkjær og Peter Fischer-Møller orienterede om, at det er foreslået at afholde et lanceringsseminar, når den nye fælles lønpolitik for præster er blevet udarbejdet. Det forventes at seminaret vil blive afholdt i løbet af juni eller anden halvdel af august 2020.

11. Status på liturgi-processen.

Ved midtvejskonferencen, der finder sted den 25. april 2020, forventes det, at der vil være ca. 30 pladser til hvert stift udover inviterede deltagere (herunder Kirkeministerium, kirkeudvalg, Landsforening af Menighedsråd, Præste- og Provsteforening, kirkelige organisationer mv). Konferencen vil bestå af såvel oplæg som workshops, og dagen vil blive afsluttet med en paneldebat.

Biskopperne mindede om, at der er mulighed for at indsende forslag, kommentarer, reaktioner og overvejelser indtil den 10. september 2020 til folkekirkensliturgi@km.dk. Det indsendte materiale vil indgå i biskoppernes opsamling på debatten i efterår 2020, hvorefter biskopperne kommer med forslag til en videre proces, som både vil pege på retning og involvering af det brede folkekirkelige landskab.

12. Orientering fra udvalget om differentieret vedligeholdelse af folkekirkens bygninger.

Marianne Gaarden orienterede om, at der havde været afholdt møde på Nationalmuseet med repræsentation fra stifterne, Nationalmuseet, distriktsforeningen i Lolland-Falster, en kongelig bygningsinspektør og andre interessenter.

Det blev besluttet, at der skulle etableres et arbejdsudvalg og iværksættes 4 pilotprojekter, ét i hhv. Aalborg, Viborg, Roskilde og Lolland-Falsters stift.

13. Siden sidst.

Henrik Stubkjær orienterede om, at Projekt ”Kirken på landet” afsluttes med en konference den 31. januar på Folkeuniversitetscenter Skærum Mølle. Der er plads til 100 deltagere, og det er stadig muligt at tilmelde sig.

Projektet fortsætter i form af den etablerede ”Vidensbank” i samarbejde med Landdistrikternes Fællesråd og FUV. Hvert stift vælger 2 kontaktpersoner, der én gang årligt bliver inviteret til Løgumkloster, hvor man bl.a. får en orientering om nyeste viden indsamlet af Vidensbanken.

Elof Westergaard orienterede om konferencen Danskerne og Døden, der afholdes den 24. februar 2020 i Aarhus.

På baggrund af henvendelse fra tillidsrepræsentanterne i Viborg Stift drøftede biskopperne de netop afsluttede lønforhandlinger.

Henrik Wigh-Poulsen orienterede om, at Folkekirken.dk i samarbejde med Stifternes kommunikation på biskoppernes opfordring fortsætter analysen af stifternes kommunikation.

Peter Fischer-Møller orienterede om status i Paraplyprojektet, der handler om at forbedre præsters psykiske arbejdsmiljø, og gjorde opmærksom på, at tilbuddene i projektet er åbne for præster i alle stifter.

Henning Toft Bro orienterede om, at han har holdt møde i Esbjerg med metodistkirken, og at der er aftalt et nyt møde i foråret i Aarhus.

Peter Skov-Jakobsen orienterede fra Folkekirkens mellemkirkelige Råd og om de fortsatte samtaler med den romersk-katolske kirke i Danmark.

Jógvan Friðriksson oplyste, at Folkekirkens mellemkirkelige Råd holder møde på Færøerne i september 2020.

Henrik Wigh-Poulsen orienterede fra møde i gruppen om forfulgte kristne. Tine Lindhardt og Lise-Lotte Rebel oplyste, at de deltager i konference om forfulgte kristne.

Peter Fischer-Møller orienterede om Himmelske Dage, der i 2022 afholdes i Roskilde stift. Der er gennemført erfaringsoverlevering fra Herning til Roskilde. Der er nedsat en lokalkomité og arbejdet vil blive påbegyndt i løbet af 2020. Roskilde stiftsråd støtter arbejdet økonomisk. Det er planen, at store dele af arrangementerne bliver afholdt under åben himmel.

14. Rapport fra udvalgene

Disse er nævnt under punktet 'siden sidst'.

15. Kalender

Konference den 31. januar 2020 på Skærum Mølle: Kirken på Landet

Konference den 24. februar 2020 om Danskerne og Døden

Møde med de tyske evangelisk-lutherske biskopper den 14.- 15. marts 2020 i Flensborg til markering af afstemningsdagen.

Højmesser om ny bibeloversættelse den 22. marts 2020

Midtvejskonference vedrørende liturgi den 25. april 2020

Bispemøde den 28. april – 1. maj 2020 i Haderslev

Gudstjeneste den 5. maj 2020 i Aarhus Domkirke – 75 året for befrielsen

Grænsen – Et folkemøde i Ribe den 21. – 24. maj 2020

Genforeningsfest i Ribe den 12. juli 2020.

Bispemøde den 27. - 30. oktober 2020 i Roskilde

Bispevielse den 22. november 2020 i Nuuk

Bispemøde den 4. - 7. januar 2021 i København

Bispevielse den 31. januar 2021 i Helsingør

Bispemøde den 27. - 30. april 2021 på Fyn

Bispemøde den 26. - 29. oktober 2021 i Ribe

Bispemøde den 3. - 6. januar 2022 i København
Bispemøde den 26. - 29. april 2022 i Aalborg
Bispemøde den 25. - 28. oktober 2022 i Aarhus
Bispemøde den 2. – 5. januar 2023 i København
Bispemøde den 17. – 20. april 2023 i Viborg
Bispemøde den 23. – 26. oktober 2023 i Helsingør
Bispemøde den 2. – 5. januar 2024 i København
Bispemøde den 29. april – 2. maj 2024 i Lolland-Falster stift
Bispemøde den 21. – 24. oktober 2024 i Haderslev stift

16. Eventuelt

Den 24. april 2020 afholder Københavns Universitet et seminar om den nye bibeloversættelse.

Helle Ostenfeld, referent

Kontakt vedrørende de enkelte punkter formidles af:

Elsebeth Grummesgaard Gjesing, Københavns stift, tlf. 23 20 50 41